

בס"ד. ש"פ נצבים, כ"ח אלול, ה'תשכ"א

(הנחה בלתי מוגה)

אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך ועד שואב מימיך¹. וצריך להבין, דמאחר שנאמר תחילה כולכם, שהו"ע הכלל, למה מונה אח"כ ראשיכם שבטיכם וגו', שהו"ע התחלקות פרטים. ובפרט ע"פ הידוע² שפרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה³, דמ"ש אתם נצבים היום קאי על ר"ה⁴, וכמ"ש⁵ ויהי היום, ותרגומו והוה יום דינא רבה, שהוא ר"ה⁶, והרי העבודה דר"ה היא כמאמר⁷ מצות היום בשופר, בקרן של בהמה, והו"ע הצעקה פשוטה בקול פשוט, שאין בה התחלקות מדריגות כלל, וכידוע⁸ שכל העבודה דר"ה היא בבחינת כלל ומצד עצם הנשמה, וכמבואר במ"א⁹ ההפרש שבין קב"ע דכל השנה לקב"ע דר"ה, שהקב"ע דר"ה היא בבחינת כלל ומצד העצם, וכן כל העבודות דר"ה הן מצד העצם, שאין בזה התחלקות מדריגות כלל, וא"כ אינו מובן מהו אומרו ראשיכם שבטיכם גו', שהו"ע התחלקות פרטים.

ב) ולהבין זה צריך להקדים תחילה כללות ענין העבודה. דהנה בזהו פרשת וארא¹⁰ איתא, פקודא דא קדמאה דכל פקודין כו' למנדע לי' בפרט וכלל כו', כי ה' הוא האלקים¹¹ דא באורח פרט. ובהמשך הענין שם¹² איתא, דמ"ש¹¹ וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים היינו דהוי' ואלקים כולא חד, והיינו, שכללות ענין העבודה הוא הידיעה דהוי' ואלקים כולא חד. וצריך להבין¹³, הרי הוי' הו"ע הרחמים¹⁴,

1) ריש פרשתנו (נצבים כט, ט"ז).	תער"ב ח"ב ס"ע א'קלט ואילך).
2) ראה לקו"ת ריש פרשתנו (מד, א).	9) ראה סה"מ תרצ"ט ע' 12 ואילך. ובכ"מ.
3) תוס' מגילה לא, סע"ב. רמב"ם הל'	10) כה, א.
4) תפלה פיי"ג ה"ב. טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.	11) ואתחנן ד, לט.
5) פענח רזא סוף פרשתנו. מגלה עמוקות	12) כו, ב. וראה סה"מ תרנ"ז ס"ע מה
6) פרשתנו ד"ה עשירי (ס, ד).	ואילך. תרח"ץ ס"ע רעא ואילך. ובכ"מ.
7) איוב ב, א.	13) בהבא לקמן — ראה ד"ה אתם נצבים
8) ראה זהר ח"ב לב, ב ובמרמ"ז שם. ח"ג	הנ"ל (המשך תער"ב שם ע' א'קלב ואילך).
9) רלא, ב.	14) ב"ר פיי"ב, טו. פסיקתא רבתי פמ"א,
10) ר"ה כו, ב.	ב. זהר ח"א קעג, סע"ב. רנא, ריש ע"ב. ח"ב
11) ראה סד"ה אתם נצבים תרע"ה (המשך	מו, ב. תניא שעיהו"א פ"ה.

בל"ג, ואלקים הו"ע הצמצומים והדינים¹⁵, שהו"ע ההעלם וההסתר, ועד לבחינת העלם והסתר הטבע, דאלקים בגימטריא הטבע¹⁶, וא"כ, לא זו בלבד שהם ב' ענינים שונים ונבדלים זמ"ז, אלא שהם גם הפכים זמ"ז, וא"כ איך אפשר לומר שהוי' ואלקים כולא חד. וכן הוא גם בענין האורות וכלים, דהוי' הו"ע האורות, ואלקים הו"ע הכלים¹⁷, שהם ב' תנועות הפכיים, דתנועת האורות היא כמו רוח האדם העולה למעלה¹⁸, ותנועת הכלים היא כמו רוח הבהמה היורדת למטה¹⁸, וא"כ, איך הם כולא חד.

ויובן זה מענין הוי' ואלקים כמו שהוא בעולם התיקון. דהנה כתיב¹⁹ כי שמש ומגן הוי' אלקים, דהוי' ואלקים הם דוגמת השמש ומגן, דכשם שענינו של המגן (נרתק לשמש) הוא להגין שיוכלו לסבול ולקבל את אור השמש, כמו"כ שם אלקים הוא מגן לשם הוי' שעל ידו דוקא אפשר לקבל את האור דשם הוי'. והענין בזה, דמאחר שהשמות הוי' אלקים הם ענינים הפכיים, איך אפשר שהאור דשם הוי' יאיר ע"י שם אלקים, דלכאורה, כאשר שם הוי' הוא בהתגברות, צריך להיות גילוי אור בלי גבולי, וכאשר שם אלקים הוא בהתגברות, צריך להיות העלם והסתר לגמרי, ואיך אפשר שע"י שם אלקים יאיר האור דשם הוי', ועד שעל ידו דוקא יאיר בכל מקום ומקום, דוגמת המגן שעל ידו מתקבל אור השמש. ומזה מוכח שבאמיתית ענינם אינם ב' הפכים, והיינו שענין העלי' שבאור אינו אמיתית כוונת ופנימיות האור, אלא כוונתו הפנימית היא שיומשך ויאיר למטה, ואופן האור והגילוי לא יהי' בדרך ריבוי אור, באופן שיפעול ביטול המקבלים, כי אם, שיאיר באופן שיהי' בהתיישובות בהמקבלים, שזהו ההפרש בין אור דתיקון לאור דתהו, שאור דתהו ענינו שמאיר באופן בל"ג, ואור דתיקון ענינו שיאיר בהתיישובות בכלים. וע"ד דוגמא ממלך בו"ד שמגלה את יקר תפארת גדולתו, שיש בזה ב' אופנים, אופן הא', שמגלה יקר תפארת גדולתו בכל התוקף (מיט אַ שטורעם) מבלי להתחשב כלל עם מצב המקבלים, שאז נעשה ביטול המקבלים, ואופן הב', שמגלה את יקר תפארת גדולתו באופן שהמקבלים יוכלו

17 תו"א יתרו סט, ד. לקו"ת בלק עג, ב. סה"מ תרנ"ז ע' מו. ועוד.

18 ע"פ קהלת ג, כא.

19 תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיוה"א פ"ד ואילך. אוה"ת (יהל אור) עה"פ. סה"מ שבהערה 12.

15 ב"ר ופסיקתא רבתי שם. זהר ח"ג סה, א. תניא שעהיוה"א רפ"ו.

16 פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. ראשית חכמה שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א. קפט, א. שח, ב. שו"ת חכם צבי סימן יח (הובא בלקו"ת פ' ראה כב, ג). שעהיוה"א שבהערה הקודמת.

לתפוס ולהשיג. וזהו שמבקשים גלה כבוד מלכותך כו' וידע כל פעול כי אתה פעלתו²⁰, דפעול קאי על נבראים התחתונים, ואעפ"כ, הנה גם כל פעול ידע כי אתה פעלתו. ולהיות שהכוונה הפנימית שבאור היא שיאיר בהתיישבות בהכלים, לכן הוא נמדד ונגבל ע"י הכלים. וכן גם מצד הכלים ושם אלקים, הנה הכוונה הפנימית שבהם אינו ענין הירידה וההעלם והסתר לגמרי, שהרי גם שם אלקים הוא מז' שמות הקדושים שאינם נמחקים²¹, אלא הכוונה פנימית שבהם היא שעל ידם יתגלה האור, ולכן הם תופסים את האור ומגלים אותו. וזהו שהוי' ואלקים כולא חד, לפי שבשניהם היא כוונה אחת, שזהו כפי שהוא בעולם התיקון דוקא, דבתהו הנה כשהאיר ענין מדת החסד (שענינה גילוי) לא הי' מקום למדת הגבורה, וכן להיפך, וכמ"ש²² וימלוך גו' וימת, משא"כ בתיקון הו"ע ההתכללות. ומענין ההתכללות שבתיקון, שהאור נגבל ע"י הכלי והכלי תופסת בהאור, מוכח, שהכוונה הפנימית שבהם אחת היא. וזהו כללות ענין העבודה לדעת שהוי' ואלקים כולא חד, היינו, שענין העבודה הוא לפעול בהכלים, שמצד עצמם הם בתנועה דרוח הבהמה היורדת למטה, שיהי' בהם ענין העלי' שיהיו כלים להאור, וכן בהאור, שמצד עצמו הוא בתנועה דעלי', שיהי' בהמשכה ובהתיישבות בהכלים.

והנה עיקר ענין העבודה הוא תיקון הכלים. וכמו שהוא בענין ירדת הנשמה בגוף ונה"ב, שהנשמה הו"ע האורות, והגוף ונה"ב הו"ע הכלים, הרי ירדת הנשמה לא היתה בשביל עצמה, דהנשמה עצמה אינה צריכה תיקון, וכל ירדתה היא בכדי לתקן את הגוף ונה"ב²³. וכמו"כ למעלה, עיקר העבודה הוא בתיקון הכלים. וע"י תיקון הכלים שנעשים כלים ראויים להאורות, הנה במילא מתגלה בהאור כוונתו הפנימית שיאיר למטה, שזוהי הכוונה הפנימית שתהי' דירה בתחתונים²⁴. אבל עיקר העבודה היא בתיקון הכלים, שיהיו בביטול וברצוא להאור, ובעבודת האדם למטה הו"ע תיקון הגוף ונה"ב שיהיו בביטול וברצוא.

ג) **והנה** בענין הביטול והרצוא שצריך לפעול בהכלים, יש ג' מדריגות²⁵. ויובן זה מענין הרצוא דשבת, כידוע ששבת הו"ע

(23) תניא פל"ז (מח, ב).

(24) ראה תניא פל"ו.

(25) בהבא לקמן — ראה גם המשך

תער"ב שם ע' איקט ואילך (ולפנ"ז — ע'

איצו ואילך). ח"ג ע' א'רו ואילך.

(20) נוסח תפלת מוסף דר"ה.

(21) שבועות לה, סע"א. רמב"ם הל'

יסוה"ת פ"ו ה"ב.

(22) וישלח לו, לב ואילך. ראה לקוטי

תורה להאריז"ל ס"פ וישלח. עץ חיים שער

יא (שער המלכים) פ"א ספ"ה. ובכ"מ.

הרצוא והעלי' של כללות העולמות, כמ"ש²⁶ ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, הנה בהעליות דשבת ישנם ג' מדריגות, מעלי שבתא, יומא דשבתא ורעוא דרעוין. מעלי שבתא הוא גמר ענין העלי' מלמטלמ"ע בשלימות הברור דאוכל מתוך פסולת. יומא דשבתא הו"ע ברור אוכל מתוך אוכל, ואכלתם אוכל²⁷, וכמשנ"ת בד"ה מי מנה²⁸ שיש ב' אופנים בענין הברורים, ברור אוכל מתוך פסולת, ואוכל מתוך אוכל, שזהו ההפרש בין מעלי שבתא ויומא דשבתא. ורעוא דרעוין הוא למעלה מענין הברורים לגמרי. וביאור ג' עינים אלו בעליית הכלים הוא, דהנה, התחלת ענין תיקון הכלים הוא בכלים דבי"ע, לפי שעיקר תנועת הירידה (דרוח הבהמה היורדת למטה) שבכלים היא בהכלים דבי"ע, ולכן בהם צ"ל התחלת עבודת התיקון, לתקנם שיהיו בתנועה דעלי', שאז הם יכולים לקבל אור נעלה יותר. ולמעלה יותר הו"ע תיקון הכלים דאצילות, שהרי גם הכלים דאצילות, עם היותם אלקות, מ"מ, הם בבחי' מציאות, שלכן אומרים איהו וחייהו חד איהו וגרמוהי חד²⁹, ב"פ חד, לפי שהכלים הם בחינת מציאות כידוע³⁰, ולכן צ"ל גם תיקון הכלים דאצילות, שע"ז נעשים מוכשרים שיאיר בהם אור הסובב, שלמעלה מענין הכלים. והיינו, שע"י תיקון הכלים דבי"ע נעשה המשכת אור האצילות, שהו"ע הסובב לגבי בי"ע כידוע³¹, אמנם ע"י תיקון הכלים דאצילות נמשך אור הסובב שלמעלה מכללות ענין ההתלבשות בכלים. והנה, תיקון הכלים דבי"ע הוא ע"ד העלי' דמעלי שבתא, שאז הוא ברור אוכל מתוך פסולת, לפי שבבי"ע שייך ענין מציאות הרע³², והתיקון הוא הברור מהפסולת והרע, שיוכלו לקבל את אור האצילות. אמנם, תיקון הכלים דאצילות הוא ע"ד יומא דשבתא, שאז הוא ברור אוכל מתוך אוכל, שהרי באצילות לא יגורך רע³³, ולכן בכלים דאצילות לא שייך ענין הברור מתוך הפסולת, ותיקון הכלים הוא שיוכלו לקבל את אור הסובב. וישנה עלי' נעלית יותר, שהו"ע תיקון האורות. דהנה, גם אור הסובב הרי יש לו איזה שייכות לכלים, שלכן נקרא בשם סובב, וכללות ענין האור הוא הארה בלבד, דשם

(30) ראה המשך מים רבים תרל"ו פל"ב.
המשך תער"ב ח"א ע' מג. ע' דש ואילך.
ובכ"מ.
(31) המשך תער"ב ח"א ע' קז. סה"מ
תרפ"ט ע' 264. ובכ"מ.
(32) ראה עץ חיים שער מג (שער ציור
עולמות) פ"א. לקו"ת במדבר ג, ג. ובכ"מ.
(33) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת שם ואילך.

(26) בראשית ב, א.
(27) יואל ב, כו.
(28) דשנת תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע'
א"ג ואילך). וראה בארוכה בד"ה לא הביט
און ביעקב שנה זו (לעיל ע' 93 ואילך). וראה
גם לעיל ע' 61 ואילך.
(29) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

אור עצמו מוכיח שהוא הארה בלבד, וענין תיקון האורות הוא שיוכלו בהמאור, ולמעלה יותר — בהעצם. וג' ענינים אלו כמו שהם בהמשכת הספירות שלמעלה, הנה המשכה הא' היא משרש הנבראים, עד לבחי' אריך, שרש הנבראים, שנמשכת ע"י עבודת הבירור דאוכל מתוך פסולת. והמשכה הב' הוא מבחינת ג"ר דעתיק המלובשים בבינה דעתיק, שהו"ע הסובב שלמעלה מהתלבשות בכלים, אבל מ"מ יש לזה איזה שייכות לכלים, כידוע דבינה הוא התחלת הכלים, וכן גם בינה דעתיק יש לה איזה שייכות לענין הכלים. והמשכה הג' הוא המשכת פנימיות עתיק ממשי, שהו"ע המשכת העצם.

והנה ג' ענינים אלו כמו שהם בעבודה דתיקון הגוף ונה"ב (שנת"ל שהו"ע תיקון הכלים והעלי' שנעשה בשם אלקים) הוא ענין ג' האהבות דבכל לבכך, בכל נפשך ובכל מאדך³⁴. העבודה דבכל לבכך היא העבודה שמצד כחות פנימיים, עשר כחות כפי שכלולים מעשר, שעבודה זו היא בהגבלה, ואפשר להגיע לזה בכח עצמו. אמנם העבודה דבכל נפשך הו"ע אהבה רבה רעותא דלבא שלמעלה מכחות פנימיים, שאי אפשר להגיע לזה ע"י עבודה בכח עצמו, אלא באה מלמעלה. אמנם, אף שעבודה זו אין בה ההגבלה דכחות פנימיים, מ"מ, הרי גם ברעו"ד ישנו הרגש הרצון, ולכן צריך לבטל גם את הרגש זה. וזוהי האהבה דבכל מאדך, שנכלל בהעצם, בלי שום הרגש כלל. והו"ע אהבה בתענוגים שהוא תענוג העצמי ממשי. והיינו, דלפעמים הנה גם אה"ר ורעו"ד נק' בשם אהבה בתענוגים³⁵, אמנם זהו מצד תענוג המורגש ותענוג המורכב שישנו באה"ר, אמנם אמיתית ענין אהבה בתענוגים הוא תענוג עצמי שאינו מורגש, והוא שאין לו שום הרגש כלל, כיון שנכלל בהעצם.

ד) ויובן זה בפרטיות יותר מכללות ענין העבודה דיחוד הוי' ואלקים כפי שהתחיל ביצי"מ, משא"כ בהיותם בגלות במצרים שאז לא היו שייכים לידיעה זו, וכמובן ממ"ש בזהר פרשת ויצא³⁶, כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי מידי עד דאטעים לון קב"ה לחם כו', ועי"ז נמשך להם הדעת לידע את ה'. והענין בזה, דהנה ידוע שגלות נמשלה לשינה³⁷, שאז כל הכחות הפנימיים והנעלים הם בהסתלקות, וכחות

(37) ראה ד"ה בלילה ההוא תש"כ פ"ב
(תו"מ חכ"ו ע' 408), ובהנסמן שם הערה 15.

(34) ואתחנן ו, ה.
(35) ראה תניא פמ"ג (סב, א). ועוד.
(36) קנו, ב.

התחתונים הם בתגבורת כו', וכמו כלי העיכול שפעולתם בעת השינה היא יותר מכמו בעת שהוא ער. וע"ד הידוע שמצד אכילה גסה עולים אדים לכלי המוח ומבלבלים להשגת השכל³⁸, כמו"כ להיפך, שמצד סילוק הכחות נעלים, נעשה התגברות כחות התחתונים, דהא בהא תליא כו'. ועד"ז הוא גם בזמן הגלות, שכל האורות הנעלים הם בסילוק והעלם, ועי"ז נעשה התגברות ההגשמה כו'. ועוד זאת, שהגלות נמשל לעיבור³⁹ (שהרי יצי"מ הו"ע הגירות⁴⁰, וגר שנתגייר כקטן שנולד⁴¹, ולפנ"ז ישנו ענין העיבור), שהעובר ראשו בין ברכיו⁴², והיינו שהכחות הנעלים הם בהעלם, ומתגלה רק בחי' נה"י⁴³, וכמו"כ בגלות מצרים, שהכחות הנעלים שבישראל היו בהעלם, ובגילויי הי' רק ענין האמונה, כמ"ש⁴⁴ ויאמן העם, דעם היות שגדלה מעלת האמונה, ובזכות האמונה נגאלו ממצרים⁴⁵, ועד שגם בזמן בין המצרים, כשרוצים להזכיר את שבחם של ישראל מזכירים את מעלת האמונה, זכרתי לך חסד נעורייך גו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה⁴⁶, דקאי על היציאה ממצרים באופן שגם צידה לא עשו להם⁴⁷, אלא האמינו והלכו⁴⁸, שזהו מצד תוקף האמונה, אבל מ"מ, הכחות הפנימיים היו אצלם בהעלם, ולא הי' שייך אז הידיעה דהוי' הוא האלקים, ובמילא לא היו אצלם גם בירור המדות שנעשה מצד הידיעה דוקא. וכידוע שיציאת בני"י ממצרים הוצרכה להיות באופן דכי ברח העם⁴⁹, לפי שהרע הי' עדיין בתקפו⁵⁰, ולולי הבריחה כו' (ווער ווייסט וואָס עס וואָלט געווען), ורק לאחרי שיצאו ממצרים התחילה העבודה דספה"ע⁵¹, שהעומר הוא משעורים, מאכל בהמה⁵², שהו"ע בירור המדות דנה"ב. והגם שהיו נשמות גבוהות, וכמבואר במ"א בענין דור המדבר שהי' דור דיעה⁵³ לפי שהיו נשמות גבוהות⁵⁴, מ"מ, בהיותם בגלות מצרים

-
38	ראה פירוש חבצלת השרון להר"מ אלשיך עה"פ דניאל א, ה. ד"ה הבאים ישרש יעקב תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' קסא).
39	תו"א וארא נה, א. ובכ"מ.
40	ראה לקו"ש ח"ח ע' 119. וש"נ.
41	יבמות כב, א.
42	נדה ל, ב.
43	ראה ד"ה נעשה נא עלית קיר תרצ"א פ"ה (סה"מ תרצ"א ע' רט). ובכ"מ.
44	שמות ד, לא.
45	ילקוט שמעוני בשלח רמז רמ.
46	ירמי' ב, ב — סיום ההפטרה הראשונה דבין המצרים.
47	בא יב, לט.
48	פרש"י שם.
49	בשלח יד, ה.
50	תניא ספ"א (מ, ב). לקו"ת ויקרא ג, א.
51	ראה לקו"ת ויקרא שם. ובכ"מ.
52	משנה סוטה יד, סע"א. פסחים ג, סע"ב. וראה לקו"ת אמור לה, ד. לו, א ואילך. ובכ"מ.
53	ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פ"ט, ג.
54	ראה עץ חיים שער הכללים פ"א. וראה ד"ה באתי לגני תש"כ פ"ד (תו"מ חכ"ז ע' 291). ועוד.

היו בתכלית ההעלם במוחם ולבם כו', שזהו שענין הגלות נמשל לשינה, שמסתלק גם כללות החיות ונשאר רק קיסטא דחיותא⁵⁵. ולכן, כד נפקו ישראל ממצרים התחיל משה ללמדם הידיעה דהוי' הוא האלקים, שפועלת בירור המדות כנ"ל, שהוא כללות ענין תיקון הגוף ונה"ב.

ה) **והנה** התחלת העבודה ביצי"מ היתה בספה"ע (כנ"ל), שענין הקרבת העומר הוא תיקון ועליית המלכות (שזהו עיקר הענין דתיקון הכלים), שהמלכות היא בחי' שם ב"ן, שעז"נ רוח הבהמה היורדת למטה, והו"ע ירדת המלכות לבי"ע גם בענין ההתהוות, שמתעלמת ומסתתרת בהתהוות, ואינה דומה להתהוות כמו שהיא מבחי' ז"א, כמ"ש⁵⁶ ששת ימים עשה גו', כפי שמדייק בזהר⁵⁷ מ"ש ששת ולא בששת, שאינו בבחי' העלם ולא בבחי' התלבשות, אלא כמ"ש⁵⁸ כי הוא צוה ונבראו, בדרך ממילא⁵⁹. ואין הכוונה שזהו כמו ההתהוות בדרך ממילא שמבחי' הסובב, אלא כידוע שבענין ההתהוות שבדרך ממילא יש ב' אופנים, כמו שהוא מבחי' הסובב וכמו שהוא מבחי' ז"א, דהתהוות בדרך ממילא שמבחי' הסובב היינו שאינו מצמצם את עצמו להוות ולפעול, אך הוא בבחי' העלם לגבי הנברא, שהנברא אינו מרגיש אותו כלל. אבל ההתהוות שמבחי' ז"א היא ע"ד עילה ועלול, דעם היות שהעילה מצמצם עצמו להוציא העלול, מ"מ, התהוות העלול הוא דוקא ע"י התגלות העילה, והוא בדרך ממילא, היינו, שע"י התגלות העילה ממילא מתהווה העלול, וכמו בשכל ומדות, שהתהוות המדות היא ע"י הרגש השכל דוקא, אך אופן התהוותם הוא בדרך ממילא, שבהתגלות השכל נעשים במילא המדות, ובאופן כזה היא ההתהוות שמבחי' ז"א. אבל ההתהוות שמבחי' המלכות היא בדרך התלבשות כח הפועל בנפעל, והוא בדרך העלם והסתר, שהכח האלקי מתעלם ומסתתר בהנברא, שאינו מרגיש את הכח האלקי, והיינו, דהגם שמרגיש שיש בו כח וחיות, ובפרט בהתכוונות דשמע⁶⁰ ישראל הוי' אלקינו גו', כחנו וחיותנו, הרי זה רק מה שמרגיש שיש לו חיות, אבל אינו מרגיש שחיותו הוא אלקות, שזהו מצד העלם והסתר שבהתהוות שמבחי' המלכות.

59) ראה תו"א מגילת אסתר צו, ג. לקו"ת

פ' ראה כ, סע"ג. כו, ד. שה"ש יד, ג. מא, ד.

סה"מ תרצ"ב ע' שמה.

60) ואתחנן ו, ד.

55) זח"א פג, א.

56) יתרו כ, יא. תשא לא, יז.

57) ח"א רמז, א. ח"ג רחצ, ב. ועוד. וראה

סה"מ תש"ח ס"ע 272. ובכ"מ.

58) תהלים קמח, ה.

והנה ההעלם והסתר שבמלכות אינו רק בהתהוות ביי"ע מבחי' המלכות, אלא כן הוא בכל המדריגות שבמלכות, עד לבחי' מלכות דא"ס שלפני הצמצום, שכללות הגילוי שנמשך בעולמות מבחי' מלכות דא"ס הוא ע"י הקדמת הצמצום והסילוק, ומה שנמשך הוא רק קו קצר בלבד, שזהו מצד ההעלם דמלכות. אמנם העלם זה אינו אמיתית ענין ההעלם עדיין, שהרי גם לאחר הצמצום נמשכים גילויי אורות, וכמו המשכת הקו, שעם היותו קו קצר הרי הוא המשכת אור, אלא שבכללות נקרא בשם העלם, ע"ד כתרא עילאה אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח אוכם הוא קדם עה"ע⁶¹, דקדם עה"ע הוא אוכם, אבל מ"מ ה"ה אור קדמון צח ומצוחצח. ועד"ז גם בהמשכות שנמשכים ביי"ע מבחי' המלכות, הרי גם לאחר ההעלם דמלכות ישנם גילויים, והיינו, שענין ההעלם הוא רק לגבי האור שהי' קודם העלם המלכות, אבל מ"מ גם אחרי ההעלם דמלכות הרי זה בבחי' גילוי אור, אמנם יש עוד אופן בהעלם דמלכות, שזהו שרגלי' יורדות מות⁶², בזמן הגלות, שהו"ע של העלם והסתר לגמרי.

וביאור שני האופנים הנ"ל בהעלם, יובן ע"פ הידוע שבענין ההתלבשות גופא יש בכללות ב' אופנים. אופן הא', שהמלוכש מושל ושולט על המלביש, וכמו בהתלבשות השכל במדות, דעם היות השכל מלוכש בהמדות, מ"מ, המוח שליט על הלב⁶³, שהרי המדות מצד עצמם הם בהתפעלות בלתי מוגבלה, והמוח שליט עליהם שיהיו כפי הרצוי. וכן גם למטה יותר, בהתלבשות המחשבה בכח המעשה, כמו בכח הכתיבה וכח הציור, שהנהגת המעשה הוא כפי אופן המחשבה. ואופן הב', שהמלביש מושל ושולט על המלוכש, וכמו בענין הגלגולים רח"ל שהוא צער גדול להנשמה. ועד"ז יובן שני אופני ההעלמות שבספירת המלכות, דבאופן הא', הנה הגם שהכח האלקי מתלבש ומתעלם בהנברא, מ"מ הוא בגילוי קצת, ומושל ושולט על הנבראים, משא"כ באופן הב', שרגלי' יורדות מות בזמן הגלות, הרי המלביש מושל ושולט על המלוכש, והו"ע שכינתא בגלותא⁶⁴, שהרי גם בזמן הגלות הנה הרצון שלמעלה הוא תקיף וחזק שיהי' אך טוב לישראל⁶⁵, ולא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות, ומ"מ, מצד ההתלבשות בע' שרים (שבכל מדינה ישנו שר המושל כו')

61) תיקוני זהר תיקון ע (קלה, ב).

פינחס רכד, סע"א.

62) משלי ה, ה.

64) ראה מגילה כט, א. זהר ח"א קכ, ב.

63) תניא פ"ב (יז, רע"א) — מרע"מ פ' 65) לשון הכתוב — תהלים עג, א.

יכול להיות גם באופן אחר ח"ו, שהו"ע שכינתא בגלותא. ועד"ז בהתלבשות נה"א בגוף ונה"ב, שישנם בזה כמה אופנים, דהאופן הנעלה הוא שהנה"א מושלת ושולטת תמיד על הגוף ונה"ב, ולמטה יותר הוא כמ"ש⁶⁶ ולאום מלאום יאמץ, דלפעמים כו', ולמטה יותר הוא כאשר הגוף ונה"ב שולטים ח"ו על נפש האלקית כו'.

(ו) **והנה** עיקר ענין תיקון הכלים הוא בבחינה היותר תחתונה, דהיינו בספירת המלכות כמו שרגלי' יורדות מות, וכן גם בענין תיקון הגוף ונה"ב, שהעיקר בזה הוא בנוגע להתלבשות נה"א באופן היותר תחתון, ובזה צריכה להיות העבודה דתיקון הכלים, שלא תהי' התנועה דרוח הבהמה היורדת למטה, אלא תהי' עליית הכלים בביטול ורצוא. וענין זה התחיל ביצי"מ ע"י אכילת מצה, לחם מן הארץ, והו"ע העבודה שמצד כחות פנימיים, שאפשר להגיע לזה ע"י עבודה בכח עצמו כנ"ל, ואח"כ הי' אכילת מן, לחם מן השמים⁶⁷, שהו"ע העבודה דרעו"ד שבאה מלמעלה, ועד לבחי' בכל מאדך, שנכלל בהעצם (כנ"ל ס"ג).

(ז) **והנה** סדר העבודה מלמטה למעלה הוא שתחילה היא העבודה בכחות פנימיים, אח"כ העבודה דרעו"ד, ואח"כ העבודה שמצד העצם. אמנם צריך להיות גם ענין ההמשכה מלמעלה למטה, להמשיך את העבודה שמצד העצם בכחות פנימיים. וזהו אתם נצבים היום כולכם, דהנה, היום דא ר"ה, שאז העבודה היא מצד העצם, שנשמות ישראל נצבים ומתעלים למקור חוצבם, לפני הוי' אלקיכם, וכנ"ל בההפרש שבין העבודה דקב"ע שבכל השנה לקב"ע דר"ה, דקב"ע שבכל השנה היא בכח פרטי ובענין פרטי, והעבודה דקב"ע דר"ה היא מצד העצם שלמעלה מהכחות פנימיים, שזהו ג"כ מ"ש כולכם, לאחדים כאחד ממש, לפי שמצד העצם לא שייך חילוקי מדריגות. והעבודה היא להמשיך בחי' כולכם שמצד העצם בהכחות פנימיים, שזהו אומרו ראשיכם שבטיכם גו', שחושב כאן עשר מדריגות⁶⁸ שהם עשר כחות הפנימיים, שגם בהם תהי' המשכת העצם⁶⁸.

(67) בשלח טז, ד.
(68) חסר הסיום (המור"ל).

(66) תולדות כה, כג ובפרש"י (ממגילה ו, סע"א). ראה תניא פ"ט (יג, סע"ב ואילך).
פ"ג (יח, ב). ובכ"מ.